

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. ภาษาไทย

๑. คำย่อชื่อพระไตรปิฎก

วิทยานิพนธ์นี้ อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาทิฎก ๒๕๐๐ พุทธศักราช ๒๕๓๕ ในการอ้างอิงจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น วิ.ม.(บาลี) ๔/๘/๘ หมายถึง วินยปิฎก มหาจุฬาทิฎก เล่มที่ ๔ ข้อที่ ๘ หน้า ๘ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๘ ในการอ้างอิงจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ตามลำดับ เช่น วิ.ม.(ไทย) ๔/๘/๑๔ หมายถึง วินยปิฎก มหาวิภังค์ เล่มที่ ๔ ข้อที่ ๘ หน้า ๑๔ คำย่อของคัมภีร์ต่าง ๆ ในพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีและฉบับภาษาไทย เรียงตามลำดับคัมภีร์ดังต่อไปนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.ภิกขุณี.	(ไทย) =	วินัยปิฎก	ภิกขุณีวิวัฏฐ	(ภาษาไทย)
วิ.ม.	(บาลี) =	วินัยปิฎก	มหาวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
วิ.ม.	(ไทย) =	วินัยปิฎก	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.จู.	(บาลี) =	วินัยปิฎก	จูฬวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
วิ.จู.	(ไทย) =	วินัยปิฎก	จูฬวรรค	(ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ท.ม.	(บาลี) =	สุตตนต์ปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ท.ม.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ท.ป.า.	(บาลี) =	สุตตนต์ปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎิกวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ท.ป.า.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.มฺ.	(บาลี) =	สุตตนต์ปิฎก	มชฺฉิมนิกาย	มุลปณฺณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
ม.มฺ.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก	มัชฉิมนิกาย	มูลปณณาสก	(ภาษาไทย)
ม.ม.	(บาลี) =	สุตตนต์ปิฎก	มชฺฉิมนิกาย	มชฺฉิมปณฺณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
ม.ม.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก	มัชฉิมนิกาย	มัชฉิมปณณาสก	(ภาษาไทย)
ล.ส.	(บาลี) =	สุตตนต์ปิฎก	ลยฺหุตตนิคาย	สคาถวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ล.ข.	(ไทย) =	สุตตันตปิฎก	ลยฺหุตตนิคาย	ขันธวาวรรค	(ภาษาไทย)
ล.ม.	(บาลี) =	สุตตนต์ปิฎก	ลยฺหุตตนิคาย	มหาวาวคคปาติ	(ภาษาบาลี)

อ.ทก.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)
อ.จตุกก.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
บ.บ.	(บาลี) =	สูตรตันตปิฎก	บุทธกนิกาย	บุตทกปาฐะ	(ภาษาบาลี)
บ.บ.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	บุตทกปาฐะ	(ภาษาไทย)
บ.ร.	(บาลี) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	ธมมปทปาฐะ	(ภาษาบาลี)
บ.วิ.	(บาลี) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	วิมานวตฺตปาฐะ	(ภาษาบาลี)
บ.วิ.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	วิมานวตฺต	(ภาษาไทย)
บ.เปต.	(บาลี) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	เปตวตฺตปาฐะ	(ภาษาบาลี)
บ.เปต.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	เปตวตฺต	(ภาษาไทย)
บ.ม.	(บาลี) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	มหานิทฺเทสปาฐะ	(ภาษาบาลี)
บ.ม.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	มหานิทฺเทส	(ภาษาไทย)
บ.อป.	(บาลี) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	อปทานปาฐะ	(ภาษาบาลี)
บ.อป.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	อปทาน	(ภาษาไทย)
บ.พุทธ.	(ไทย) =	สูตรตันตปิฎก	บุตทกนิกาย	พุทธวงศ์	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.ป.	(บาลี) =	อภิธมฺมปิฎก	ปฏฺคคฺคปณฺณตฺติปาฐะ	(ภาษาบาลี)
อภิ.ป.	(ไทย) =	อภิธรรมปิฎก	ปฏฺคคฺคปณฺณตฺติ	(ภาษาไทย)

๒. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถา

วิทยานิพนธ์นี้ อ้างอิงจากอรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการอ้างอิงจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น วิ.อ. (บาลี) ๓/๓๕๑/๓๕๑ หมายถึง วินยปิฎก สมณุตปาสาทิกา ปาราลิคาณฺณสํมาทิเสสชาติ มหาวคฺคาทือฏฺฐกถา ภาษาบาลี เล่มที่ ๓ ข้อ ๓๕๑ หน้า ๓๕๑ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนการอ้างอิงอรรถกถาภาษาไทย ผู้วิจัยกำหนดอักษรย่อ โดยอนุวัตตามตัวเลขประจำเล่มอรรถกถาภาษาไทย ซึ่งปัจจุบันมีเฉพาะฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เช่น ที.ม.อ. (ไทย) ๑๓/๒/๑/๑๔๘-๑๔๙ หมายถึง พระสูตรและอรรถกถาแปล พระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่ม ๒ ภาค ๑ หน้าที่ ๑๔๘-๑๔๙ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๒๕ เรียงตามลำดับคัมภีร์ ดังต่อไปนี้

อรรถกถาพระวินัยปิฎก

วิ.อ.	(บาลี) =	วินยปิฎก สมณุตปาสาทิกา ปาราชิกกณฺท-สังฆาทิเสสชาติ- มหาวคฺคาทือฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
วิ.อ.	(ไทย) =	วินัยปิฎก สมณุตปาสาทิกา ปาราชิกกัณท์-สังฆาทิเสสชาติ- มหาวรรคาคทอรรถกถา	(ภาษาไทย)
วิ.มหา.อ.	(บาลี) =	วินยปิฎก สมณุตปาสาทิกา มหาวิภังคอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
วิ.ม.อ.	(บาลี) =	วินยปิฎก สมณุตปาสาทิกา มหาวคฺคอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
วิ.ม.อ.	(ไทย) =	วินัยปิฎก สมณุตปาสาทิกา มหาวรรคอุฏฐกถา	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก

ที.สี.อ.	(ไทย) =	ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี สีลขันธวรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ที.ม.อ.	(บาลี) =	ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี มหาวคฺคอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ที.ม.อ.	(ไทย) =	ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี มหาวรรคอุฏฐกถา	(ภาษาไทย)
ที.ปา.อ.	(บาลี) =	ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี ปาฎิกวคฺคอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ที.ปา.อ.	(ไทย) =	ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี ปาฎิกวรรคอุฏฐกถา	(ภาษาไทย)
ม.มุ.อ.	(บาลี) =	มัชฌิมนิกาย ปปฺปญฺสุทฺธิ มุลปณฺณาสกอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ม.มุ.อ.	(ไทย) =	มัชฌิมนิกาย ปปฺปญฺสุทฺธิ มุลปณณาสกัอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ม.ม.อ.	(บาลี) =	มัชฌิมนิกาย ปปฺปญฺสุทฺธิ มัชฌิมปณฺณาสกอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ม.ม.อ.	(ไทย) =	มัชฌิมนิกาย ปปฺปญฺสุทฺธิ มัชฌิมปณณาสกัอรรถกถา	(ภาษาไทย)
สํ.ส.อ.	(บาลี) =	สํยุตฺตนิกาย สารตฺถปฺปกาสินี สคาถวคฺคอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
สํ.ส.อ.	(ไทย) =	สังยุตตนิกาย สารัตถปปกาสินี สคาถวรรคอุฏฐกถา	(ภาษาไทย)
สํ.นิ.อ.	(บาลี) =	สํยุตฺตนิกาย สารตฺถปฺปกาสินี นีทานวคฺคอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
สํ.สพ.อ.	(บาลี) =	สํยุตฺตนิกาย สารตฺถปฺปกาสินี สพายตนวคฺคอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
องฺ.เอกก.อ.	(บาลี) =	อังคุตฺตรนิกาย มโนรธปุรณิ เอกกนิปาตอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
องฺ.เอกก.อ.	(ไทย) =	อังคุตตรนิกาย มโนรธปุรณิ เอกกนิบาตอุฏฐกถา	(ภาษาไทย)
องฺ.ทุก.อ.	(ไทย) =	อังคุตตรนิกาย มโนรธปุรณิ ทุกาทินิบาตอุฏฐกถา	(ภาษาไทย)
องฺ.จตุก.อ.	(บาลี) =	อังคุตฺตรนิกาย มโนรธปุรณิ จตุกฺกนิปาตอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.ขุ.อ.	(บาลี) =	ขุทฺทกนิกาย ปรมคฺคโฆติกา ขุทฺทกปาฐอุฏฺฐกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.ขุ.อ.	(ไทย) =	ขุททกนิกาย ปรมัตถโฆติกา ขุททกปาฐอุฏฐกถา	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ.อ.	(ไทย) =	ขุททกนิกาย ธรรมบทอุฏฐกถา	(ภาษาไทย)
ขุ.อุ.อ.	(ไทย) =	ขุททกนิกาย ปรมัตถทีปนี อุทานอุฏฐกถา	(ภาษาไทย)

บุ.วิ.อ.	(บาลี) =	บุททกนิกาย ปรมัตถทีปนี วิมานวัตถุอรรถกถา	(ภาษาบาลี)
บุ.วิ.อ.	(ไทย) =	บุททกนิกาย ปรมัตถทีปนี วิมานวัตถุอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บุ.เปต.อ.	(ไทย) =	บุททกนิกาย ปรมัตถโชตกา เปตวัตถุอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บุ.เถร.อ.	(ไทย) =	บุททกนิกาย ปรมัตถทีปนี เถรคาถาอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บุ.ชา.สตฺตติ.อ.(บาลี) =		บุททกนิกาย สตฺตติปาตชาตคกอรรถกถา	(ภาษาบาลี)
บุ.ป.อ.	(บาลี) =	บุททกนิกาย สัทธมมุปปกาสิณี ปฏิสมภิทามคคกอรรถกถา	(ภาษาบาลี)
บุ.ป.อ.	(ไทย) =	บุททกนิกาย สัทธมมุปปกาสิณี ปฏิสมภิทามรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บุ.อป.อ.	(บาลี) =	บุททกนิกาย วิสุทธชนวิลาสิณี อปทานอรรถกถา	(ภาษาบาลี)
บุ.อป.อ.	(ไทย) =	บุททกนิกาย วิสุทธชนวิลาสิณี อปทานอรรถกถา	(ภาษาไทย)
บุ.พุทธ.อ.	(บาลี) =	บุททกนิกาย มรุตตวิลาสิณี พุทธวสอรรถกถา	(ภาษาบาลี)

ปกรณ์วิเสส

วิสุทฺธิ.	(บาลี) =	วิสุทฺธิมคคปกรณ์ (ภาษาบาลี)
วิสุทฺธิ.	(ไทย) =	วิสุทฺธิมรรคปกรณ์ (ภาษาไทย)

๓. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์ฎีกา

วิทยานิพนธ์นี้ อ้างอิงคัมภีร์ฎีกาลบับมหาจุฬารฎีกา ภาษาบาลีและภาษาไทย โดยระบุชื่อคัมภีร์ตามด้วยเล่ม (ถ้ามี) ชื่อ/หน้า เช่น อง.ฎีกา. ๒/๒๘๒ หมายถึง องคฺตุตฺรนิกาย สารตฺถมณฺชฺสา องคฺตุตฺรฎีกา ภาษาบาลี เล่ม ๒ หน้า ๒๘๒ เรียงตามลำดับคัมภีร์ ดังต่อไปนี้

ฎีกาพระวินัยปิฎก

วินย.ฎีกา. (บาลี) =	วินยาลงการฎีกา	(ภาษาบาลี)
---------------------	----------------	------------

ฎีกาพระสุตตันตปิฎก

ที.สี.ฎีกา (บาลี) =	ทีฆนิกาย ลินตฺถปฺปกาสิณี สีลกฺขนฺธวคคฎีกา	(ภาษาบาลี)
ที.ม.ฎีกา (บาลี) =	ทีฆนิกาย ลินตฺถปฺปกาสิณี มหาวคคฎีกา	(ภาษาบาลี)
ม.ม.ฎีกา (บาลี) =	มชฺฉิมนิกาย ลินตฺถปฺปกาสิณี มชฺฉิม-อุปฺริพนฺณาสกฎีกา	(ภาษาบาลี)
ม.มฺ.ฎีกา (ไทย) =	มชฺฉิมนิกาย ลินตฺถปฺปกาสิณี มุลปฺนิณฺณาสกฎีกา	(ภาษาไทย)
สํ.ฎีกา (บาลี) =	สังยุตฺตนิกาย ลินตฺถปฺปกาสิณี สํยุตฺตฎีกา	(ภาษาบาลี)
อง.ฎีกา (บาลี) =	องคฺตุตฺรนิกาย สารตฺถมณฺชฺสา องคฺตุตฺรฎีกา	(ภาษาบาลี)

ฎีกาพระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง.มูลฎีกา. (บาลี) = อภิธมฺมปิฎก ฐมฺมสงฺคณฺีมูลฎีกา (ภาษาบาลี)

ฎีกาปกรณ์วิเสศ

อภิ.วตารฎีกา. (บาลี) = อภิธมฺมตฺถวีกาสิณิ อภิธมฺมวตารฎีกา (ภาษาบาลี)

ข. ภาษาอังกฤษ

บัญชีคำย่อที่สำคัญเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ

คำย่อ	คำเต็ม	ความหมาย	หมายเหตุ
p.	page	หน้า	พหุพจน์ใช้ pp.